

Міністерством соціальної політики України розроблено порядок здійснення контролю за цільовим витрачанням аліментів на дитину

Консультує начальник Головного територіального управління юстиції у Миколаївській області Роман Возняк

Мінсоцполітики наказом від 15 листопада 2018 року № 1713 «Про затвердження Порядку здійснення органами опіки та піклування контролю за цільовим витрачанням аліментів на дитину» визначило порядок здійснення органами опіки та піклування контролю за цільовим витрачанням аліментів на дитину.

Порядок визначає процедуру здійснення контролю за цільовим витрачанням коштів на утримання дитини (аліментів) одним із батьків або іншим законним представником дитини, разом з яким вона проживає.

Зазначений контроль здійснюватимуть органи опіки та піклування, проводячи інспекційні відвідування одержувача аліментів.

«Безпосереднє проведення інспекційного відвідування покладено на службу у справах дітей відповідної районної, районної у містах Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті ради, сільської, селищної ради об'єднаної територіальної громади за місцем проживання одержувача аліментів із залученням (за потреби) психолога, соціального педагога, фахівця із соціальної роботи. Кількість посадових осіб, що проводять інспекційне відвідування, не може бути меншою 2 осіб» - наголосив Очільник юстиції Роман Возняк.

Для проведення інспекційного відвідування одержувача аліментів платник аліментів має подати заяву до відповідних органів, зазначених вище, або до відповідної служби у справах дітей.

Аби підтвердити сплату аліментів, разом із заявою платник аліментів обов'язково має подати розрахунок заборгованості зі сплати аліментів за останні 12 місяців, виданий відповідно до Інструкції з організації примусового виконання рішень (наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 № 512/5), а також відомості про місце проживання отримувача аліментів. У разі повторного впродовж року звернення платника аліментів із заявою про проведення інспекційного відвідування подається розрахунок заборгованості зі сплати аліментів за період, що минув з дати проведення попереднього інспекційного відвідування.

«Якщо аліменти на дитину сплачуються не за рішенням суду (за домовленістю між батьками дитини, договір між батьками про сплату аліментів на дитину), платник аліментів надає копії інших документів, що підтверджують сплату аліментів на дитину та їх розмір» - зауважив Роман Возняк.

Наявність заборгованості зі сплати аліментів є підставою для відмови платнику аліментів у проведенні інспекційного відвідування одержувача аліментів.

Інспекційне відвідування проводиться протягом 30 календарних днів з дати надходження заяви платника аліментів.

Одержувача аліментів обов'язково потрібно поінформувати про проведення інспекційного відвідування, надіславши рекомендований лист з повідомленням про вручення не пізніше ніж за 7 календарних днів до запланованого дня проведення, узгодивши дату та час візиту телефоном та/або за допомогою електронного зв'язку.

У рекомендованому листі одержувача аліментів попереджають про адмінвідповідальність, передбачену статтею 188-50 КУпАП («Невиконання законних вимог посадових (службових) осіб органу опіки та піклування»), за створення перешкод у проведенні інспекційного відвідування.

Якщо існують об'єктивні обставини, що унеможливають проведення інспекційного відвідування, які можуть бути підтвержені копією відповідного документа (у зв'язку з хворобою дитини та/або одержувача аліментів, перебуванням його та/або дитини на лікуванні у закладі охорони здоров'я, службовому відрядженні, виїздом разом з дитиною на оздоровлення та відпочинок, зокрема за кордон, тощо), строк проведення інспекційного відвідування може бути подовжено, але не більше ніж до 45 календарних днів від дати надходження заяви.

У ході проведення інспекційного відвідування здійснюється обстеження умов проживання дитини для визначення рівня задоволення її індивідуальних потреб. При цьому береться до уваги розмір аліментів, що сплачуються на дитину.

Якщо розмір аліментів, що сплачується на дитину, не перевищує розміру двох прожиткових мінімумів для дитини відповідного віку (на кожную дитину), оцінюється рівень забезпечення її базових потреб: забезпечення харчуванням, необхідними ліками у разі потреби, одягом та взуттям відповідно до сезону, іграшками та іншими засобами для розвитку та навчання дитини відповідно до її віку.

У разі якщо розмір аліментів складає понад два прожиткових мінімуми для дитини відповідного віку (на кожную дитину), підтвердженням цільового використання аліментів на дитину можуть бути: наявність облаштованих відповідними меблями та речами місць для сну та відпочинку дитини; її розвитку та навчання; приміщень для прийняття їжі та санітарно-гігієнічних потреб; обладнання для занять спортом; музичних інструментів; відвідування дитиною навчальних курсів, гуртків та секцій; відкриття на ім'я дитини банківського рахунку; витрати на оздоровлення та лікування дитини, придбання засобів реабілітації тощо.

Під час проведення інспекційного відвідування звертають увагу на зовнішній вигляд дитини, її загальний стан та самопочуття, інші ознаки, що можуть свідчити про неналежний рівень задоволення її індивідуальних потреб з урахуванням віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку (хворобливий вигляд, невідповідність ваги та зросту віку дитини, занедбаність, відсутність продуктів харчування тощо).

Якщо дитина досягла такого віку та рівня розвитку, що може висловити свою думку, проводять бесіду з дитиною для з'ясування рівня задоволення її індивідуальних потреб, зокрема у харчуванні, забезпеченні необхідним одягом, іншими речами та засобами, необхідними для її належного догляду та розвитку.

У разі якщо під час обстеження умов проживання дитини не вдалося об'єктивно з'ясувати стан задоволення її індивідуальних потреб, служба у справах дітей може звернутися із запитом:

- до закладів освіти, охорони здоров'я або соціального забезпечення, у яких дитина отримує відповідні послуги, щодо стану здоров'я дитини (зокрема, спричиненого наявністю чи відсутністю належного харчування, забезпеченням її необхідними ліками у разі потреби тощо), наявності у дитини необхідного для навчання та виховання приладдя, одягу відповідно до віку та сезону, отримання за потреби соціальних та інших послуг, у тому числі платних;

- до надавачів житлово-комунальних послуг - щодо стану їх оплати за місцем проживання дитини.

Чеки, квитанції, довідки та інші документи для підтвердження цільового використання коштів одержувач аліментів може надати виключно за власним бажанням та за умови їх наявності.

Також виключно за власним бажанням одержувач аліментів може надати письмове пояснення щодо цільового їх використання, яке долучається до висновку за результатами проведення інспекційного відвідування.

«Протягом 5 робочих днів після проведення інспекційного відвідування складається висновок за результатами інспекційного відвідування щодо цільового витрачання аліментів на дитину. Його завірені копії надсилаються рекомендованими листами з повідомленням про вручення платнику та одержувачу аліментів. У разі неотримання копії висновку поштою платник та одержувач аліментів мають право звернутися за його отриманням до служби у справах дітей» - наголосив Роман Возняк.

Повторне відвідування проводиться не раніше ніж через 3 місяці з дати проведення попереднього інспекційного відвідування.

«Якщо виявлено за результатами проведеного інспекційного відвідування ознак, що можуть свідчити про нецільове витрачання аліментів, платник аліментів відповідно до статті 186 СК України («Контроль органу опіки та піклування за цільовим витрачанням аліментів») має право звернутися до суду з позовом про зменшення розміру аліментів або про внесення частини аліментів на особистий рахунок дитини у відділенні Державного ощадного банку України» - зауважив начальник управління юстиції.

У додатку до наказу наведено форму висновку за результатами інспекційного відвідування щодо цільового витрачання аліментів на дитину.

Наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.